

שבתות מיד היו נגאלים, ובוזה יובן גם כן ענין השמיטה, והבן.

מהקדמתו לקובץ דעת משה

***

מדבריו בוועידה למען השבת

ושמרו בני ישראל את השבת לעשת את השבת לדרתם ברית עולם (לא, טו).

רצוני למסור לכם על מאמר ששמעתי בעצמי מפי אאמו"ר בעל קדושת אהרן זצ"ל עת היותו בשנת תרס"ט במקום מרפא, ושם ביער נועדו יחדיו אאמו"ר זצ"ל עם האדמו"ר מגור זצ"ל, ודיברו מקדושת השבת, ופתח ואמר:

איתא במדרש חז"ל ישן (וכמדומה שאמר כי ראהו בכתב יד ולא נרפס עדיין), אשר בשעה שנשתברו הלוחות על ידי משה רבנו ע"ה לא נשארו שום תיבה ואות שלמים (וכן איתא בגמ' פסחים פו.), שהיו האותיות פורחות ונשארו רק שברי לוחות, אולם הדבור של זכור את יום השבת לקדשו נשארו בו כל התיבות והאותיות שלמות, עכ"ל המדרש הנ"ל.

והטעם הוא, כי במצות השבת הלא נצטוו ישראל עוד במרה (סנהדרין נו:) - קודם מעמד הר סיני, והוא כיון שקדושת השבת היא קביעא וקיימא משבת בראשית, השבת הראשונה בה שבת אל מכל מלאכתו, וקדושתה מתאחדת ברזא דאחד, והיא ממלאת כל רגע ורגע של יום הש"ק בלי הפסק, ושום ענין של שבירה ופירוד אינם יכולים לחול עליה.

ולבן נברלת קדושתה מקדושת המועדים ויו"ט, שהם תלויים בעיבור החודש וקביעא דירחא הנמסר לבית דין של מטה ותלויים בקדושת ישראל, מה שאין כן שבת אינה תלויה בכל זה, ומשום כך לא היה יכול קלקול מעשיהם של ישראל לגרום שבירה ח"ו בקדושת השבת.

ולכך רצה הקב"ה לזכות את ישראל בקדושת השבת אשר לא ישכנו בה ערלים, למען שעם קדושה זו שקבלו כבר במרה יוכלו להכין את עצמם למעמד הנבחר - קבלת התורה הקדושה, ולפיכך אחרי הקלקול וכו' בדרת משה מן ההר אל העם ושיבר את הלוחות, ומחמת שלא היתה עוד לישראל אחיזה שלמה בתורה, שהרי לא הספיקו לקיים מצוותיה בפועל, גרמו בקלקולם שבירת הלוחות עם הדברות והאותיות שעליהן.

אמנם הדבור של זכור את יום השבת נשאר שלם במלואו, כי כבר היתה לישראל אחיזה בשבת עוד ממרה שנצטוו עליה, וכבר שמרו אותה בפועל קודם מעמד הר סיני.

זהו גם הרמז במטבע שטבעו בנוסח תפילת שחרית של שבת: ישמח משה במתנת חלקו וגו', בעמדו לפניך על הר סיני ושני לוחות אבנים הוריד בידו וכתוב בהם שמירת שבת וכן כתוב בתורתך וגו', פירוש בשעה שמשה לבדו נשאר עומד בהר סיני, בעוד כל ישראל ירדו וקלקלו וכו' ונגרם אשר שני לוחות האבנים הוריד בידו, מלשון רדידה ושבירה, שהוכרח משה לשברם בידו עד כדי רדידה, שלא נשארו בהם שום תיבה ואות שלמים.

אבל: וכתוב בהם שמירת שבת, הדבור של שמירת שבת נשאר כתוב בשלמות, ולא נשתברו בו

שום תיבה ואות, שכן לא חלה עליו השבירה מחמת שקדושתו היא למעלה, קביעא וקיימא משבת בראשית - שבתו של הקב"ה, ואינה תלויה במעשיהם, וכבר היתה לישראל אחיזה בהשבת עוד ממרה. עכדה"ק.

זאת יגיד לנו כי כל עוד השבת קיימת - ושבת קביעא וקיימא - יש לקוות כי ישובו בנים לגבולם גם בשאר התורה, ולכן אף על פי שאין לנו כל מגע עם אותם שרוצים לרמוס את השבת, אף על פי כן אין אנו פטורים מלהתאמץ בכל מיני מאמצים להגדיל ולהאדיר את כח השבת, וכל יהודי החרד לכבוד השבת מוכרח לדעת כי בהעדר התאמצות מצידו להאדיר את כוחה של השבת, שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול, וכשעומד בתפילה ומגיע לתפילת עלינו לשבח כבר נראים אצלו סימנים של חוסר סבלנות, ורוצה כבר למהר לביתו בפסיעות לא קטנות, הרי הוא - בעניני רוחניות - כאלו גם פוגם בטעמה ובקדושתה של השבת.

ולכן יהי רצון שיעזור ה' ותשרה השכינה במעשה ידיכם, לאחר את השבת של מטה לשבת של מעלה, ובזכות זה את ירושלים של מטה בירושלים של מעלה, במהרה בימינו אמן כן יהי רצון.

***

אך את שבתתי תשמרו כי אות היא ביני וביניכם לדרתיכם לדעת כי אני ה' מקדשכם וגו' (לא, ג).

איתא בשבת (י:) תניא נמי הכי לדעת כי אני ה' מקדשכם, אמר לו הקב"ה למושה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך והודיעם, ובפירוש רש"י שם (ד"ה לדעת) וז"ל: להודיעם אני בא שאני רוצה לקדשם, עכ"ל. ויעויין שם במסקנת הגמ' דקאי על גודל שכרה, ויש לפרש דהכוונה שיאמר לישראל גודל הקדושה אשר משיגים מקיום מצות שבת, ושיתנו לב להאזין הנשפע מקדושתה על כל היצירה.

והנה כתיב בישעי' (א, ג) ידע שור קנהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן, ועיין במפרשים שכתבו בזה ההבדל בין שור שיש לו חוש להכיר את בעליו לחמור שמכיר רק את האבוס. ויש לבאר על פי מה דמצינו בפסיקתא רבתי (פרה ב, יד) דעל ידי פרתו של אותו חסיד שמכרה לגוי ולא רצתה לעבוד בשבת ובהתבוננותו במעשה זה נתגויר אותו גוי, והשיג כל כך הרבה בתורה ונקרא רבי יוחנן בן תורתה, שעד עכשיו אומרים תורה בשמו, וכן רבי יוסי דמן יוקרת שחמורו לא רצה לעשות עוול (תענית כד.).

הרי מצינו שקדושת השבת מורגשת בכל הבריאה כולה, שאפילו בעלי חיים גם כן מרגישים את גודל קדושתה, ועיין עוד במתניתין (כ"ק לו) דמועד לשבתות אינו מועד לחול היינו לשבתות משלם נזק שלם לימות החול חצי נזק, וברש"י שם וז"ל: לפי שהוא בטל ממלאכה וזחה דעתו עליו, עכ"ל, ובתוס' ד"ה משיחזור כתבו בדעת רש"י דאפילו שבת ממלאכה בימי חול ולא נגח לא הוי חזרה, והענין מובן כפי הנ"ל.